

Leksaker och spel

Innehåll

Inledning	2
Hinderbanan	12
Robo-Rex	18
Djur som leker	24
Schas på dig, mus!	30
Datorspel	36

Inledning

Temat **Leksaker och spel** innehåller fem texter av olika karaktär. Tre av dem är berättande texter och två är faktatexter.

Vägled läsnig

Till varje text finns strukturerade lektionsplaner att använda vid **vägled läsnig** i mindre grupper som i detalj beskriver hur man kan arbeta med varje text. Vägled läsnig innebär att klassen delas in i olika läsgrupper utifrån hur långt eleverna har kommit i sin läsutveckling. Lämpligt antal är 3–5 elever i en grupp och lämpligt antal grupper i en klass är 4–5 stycken. Varje läsgrupp har en enskild stund med läraren en eller ett par gånger i veckan då en ny bok presenteras och arbetas igenom. I *Lärarhandledning – Röda böckerna* sidan 20 finns mer att läsa om vägled läsnig och organisationen av läsgrupperna. Lektionsplanerna börjar på sidan 12 i den här boken.

Böckerna i temat Leksaker och spel

I temat **Leksaker och spel** upptäcker Max och Oliver att olika saker kan användas på ett nytt sätt när de är små. Varje bok är fortfarande ett fristående äventyr.

I *Hinderbanan* bygger Max och Oliver en hel lekpark av gummisnoddar, pennor och hushållsrullar.

Robo-Rex handlar om Olivers kamp mot en skräckinjagande leksak.

Faktaboken *Djur som leker* beskriver olika husdjurs leksaker.

Schas på dig, mus! är en rimmad text som handlar om mormor som får besök av en märklig mus.

Faktaboken *Datorspel* handlar om olika typer av tv- och datorspel från 1970-talet och fram till i dag.

Böckerna inom temat kan användas på olika sätt och behöver inte läsas i någon specifik ordning. Välj till exempel att arbeta med några av dem i den vägleda läsningen. Sedan kan eleverna läsa de övriga böckerna på egen hand eller i par.

Lässtrategier

Att lära sig läsa innebär att använda flera olika lässtrategier för att förstå och ta sig igenom en från början okänd text. Det är viktigt att både kunna känna igen och läsa ordbilder och att kunna ljuda ut längre obekanta ord. Visa och påminn därför i den vägleda läsningen hur eleverna kan angripa texterna med hjälp av nedanstående lässtrategier.

Lässtrategier:

- Läsa bilder
- Läsa ordbilder
- Ta hjälp av första och sista bokstaven
- Ta hjälp av upprepningar
- Söka likheter i andra ord
- Ljuda
- Ta hjälp av rubriker och bildtexter
- Sökläsa
- Fråga sig själva om det låter rimligt

Att tala, lyssna och samtala

Elevernas talspråk och deras förmåga att lyssna på andra är viktiga utgångspunkter för att kunna utveckla förmågan att tänka och kommunicera. Talspråket är ett viktigt stöd för läsutvecklingen. Samtalet med andra barn och vuxna ökar och varierar elevernas ordförråd, som i sin tur också gynnar läsutvecklingen. Att samtala om texter på olika sätt och ställa frågor på innehållet stödjer utvecklingen av läsförståelsen. Med förståelsen ökar intresset och motivationen att vilja läsa mer. Samtalet är också en viktig idékälla för vidare arbetsuppgifter, till exempel fritt skrivande och att rita bilder till det man läst och skrivit.

Följande generella principer kan vara bra att tänka på under samtalen vid den vägleda läsningen:

Vad?	Hur?
Ställ frågor som utmanar eleverna kognitivt, och får dem att minnas enkla fakta eller händelser.	• Ställ öppna frågor. • Använd hela registret av frågeord, som varför, hur, när, var, vem och vad. • Locka till vidare funderingar genom frågeställningar som "Tänk om ...", "Föreställ dig att ...", "Jag undrar om ...".
Uppmuntra eleverna till utförligare svar.	• Locka eleverna att svara utförligare genom uppmuntringen "Berätta mer!" och/eller genom positiva signaler som att nicka. • Svara genom att fråga eleverna varför de tycker som de gör. Hur vet de det? Vad har de för bevis? • Svara genom att närmare gå in på vad en elev har sagt och ge exempel på egna erfarenheter. Uppmuntra eleverna att göra samma sak. • Svara inte genast utan avvakta lite. Det uppmuntrar ofta eleverna till utförligare svar.

- Titta på bilder av gamla leksaker.
- Låt eleverna ta med en favoriteleksak och berätta om den.
- Samtala om vilka leksaker och spel barn tycker om i olika åldrar.
- Låt eleverna besöka en leksaksaffär på nätet. Ge dem en summa ”pengar” och låt dem välja ut en lämplig leksak för till exempel en 3-åring. Låt dem förklara hur de tänkte.
- Besök en lekpark och låt eleverna fundera över hur de olika lekredskapen är konstruerade och hur de fungerar.
- Låt eleverna bygga egna lekparkar liknande den i boken *Hinderbanan*. Använd gummisnoddar, pennor, hushållsrullar, glasspinnar och tomma förpackningar.

Lektionsplanernas uppbyggnad

Lektionsplanerna till temat **Leksaker och spel** finns på sidorna 12–40 i denna bok. Alla lektionsplaner följer samma struktur och har de rubriker som förklaras nedan.

Starta varje nytt tema med en enkel temaanknuten aktivitet så att alla i läsgruppen blir medvetna om vad temat handlar om. Till temat **Leksaker och spel** kan man till exempel börja med att spela spel.

Resumé

Här finns en kort sammanfattning av textens innehåll.

Att lägga märke till

Här står det vad man språkligt kan arbeta med i texten.

Syfte

Här finns beskrivet vad texten kan användas till, både vid samtal och vid läsning och skrivning.

Att förbereda

Här finns förslag på material att förbereda inför arbetet med texten.

Inledning

Här finns förslag på hur man kan starta upp arbetet med respektive bok i läsgruppen.

Bild- och textgenomgång

Här finns förslag på hur man kan arbeta med varje sida i boken samt frågor kring bilderna och texten.

Språkligt arbete

Här finns förslag på laborationer och skrivuppgifter utifrån texten. Dessa uppgifter arbetar eleverna med på arbetsbladen.

Samtal och reflektion

Här finns förslag på frågor att följa upp texten med efter läxan.

Mer att göra

Här finns förslag på olika ämnesövergripande aktiviteter med anknytning till temat.

Arbetsblad

Till varje bok finns ett tillhörande arbetsblad med bokens text och någon skrivuppgift. Arbetsbladen är kopieringsunderlag och finns längst bak i *Lärrarhandledning – Röda böckerna*.

I lektionsplanen till respektive bok, under rubriken *Språkligt arbete*, finns förslag på språkliga laborationer som kan göras utifrån texten. Där finns också skrivuppgifter som utgår från texten som modell.

Arbetsbladet kan även användas för att göra en läsanalys på eleven. Eleven läser då texten i boken medan läraren gör noteringar på arbetsbladet. Läs mer om läsanalyser i *Lärrarhandledning – Röda böckerna*, sidan 26.

Hinderbanan – Lektionsplan

Författare: Jan Burchett, Sara Vogler

Illustrationer: Jon Stuart

Resumé

Hinderbanan är en berättande text om när Max och Oliver krymper och bygger en egen hinderbana. Oliver blir hängande i ett rep och Max räddar honom.

Att lägga märke till

Namn: *Max, Oliver, Anna, Charlie*

Skiljetecken: *punkt, talstreck, utropstecken, kommatecken*

Onomatopoetiskt uttryck: *Boink!*

Tydligt händelseförlopp

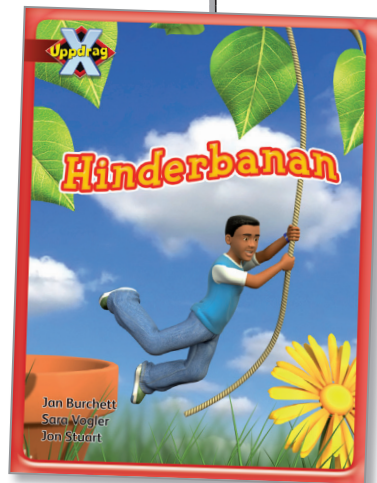
Pratbubbla

Repliker

Syfte

Texten *Hinderbanan* kan användas för att

- samtala om lekparkar och hinderbanor
- öka ordförrådet
- göra förutsägelser
- reflektera
- använda olika lässtrategier
- bekanta sig med ett händelseförlopp
- skriva text efter modell.

Att förbereda:

- Arbetsblad till *Hinderbanan*
- Byggmaterial: glasspinnar, toa- och hushållspappersrullar, snören, sugrör, gummisnoddar, häftmassa, modellera, med mera

Inledning

Gå ut på skolgården och lek "inte nudda mark". Samtala om hur eleverna gjorde för att inte röra marken. Vad klev de på i stället?

Dela ut boken och titta på framsidan av omslaget.

– Vad ser ni på bilden?

Läs titeln tillsammans.

Läs baksidestexten för eleverna.

– Vad tror ni boken kommer att handla om?

Bild- och textgenomgång

Bildpromenad

Titelsidan

Läs titeln tillsammans. Läs namnen på författare, illustratör och översättare.

– Vad är det här för ett ställe, tror ni?

Sidan 2

– Vad ser ni?

Läs orden på skyltarna tillsammans.

Sidan 3

– Vad ser ni?

– Varför tror ni att Max och Oliver vill krympa?

Sidorna 4–5

– Vad gör pojkarna, tror ni?

Sidan 6

– Vad ser ni?

– Vad klättrar Oliver på?

– Hur tror ni han kommer att klättra sedan?

Sidan 7

– Vad ser ni?

– Vad tror ni kommer att hända?

Sidorna 8–9

– Vad händer?

Läs pratbubblorna.

– Vad kommer Oliver och Max göra, tror ni?

Sidan 10

- Vad ser ni?
- Vad tror ni Max tänker?

Sidan 11

- Vad tror ni Oliver säger till Max?
 - Vad gör Oliver?
- Läs ordet **BOINK!**
- Varför står det **BOINK!**, tror ni?
- Läs ordet tillsammans på olika sätt.

Sidorna 12–13

- Vad ser ni?
- Vad tror ni Oliver säger till Max?

Sidorna 14–15

Återberätta historien med hjälp av bilderna.

Sidan 16

- Vad ser ni?
- Vad har Max och Charlie gjort?

Läsning

Läs boken tillsammans. Påminn eleverna om att peka på orden ni läser och lägga märke till hur man kan betona för att bygga upp spänningen.

Samtal

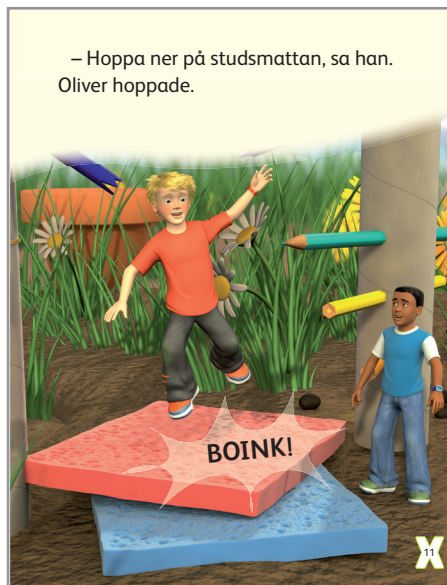
- Vad händer i början, mitten och slutet av berättelsen?
 - Av vad byggde de hinderbanan?
 - Hur stämmer berättelsen med det ni trodde när vi tittade på omslaget?
- Låt eleverna läsa boken på egen hand. Observera och ge stöd vid behov. Påminn om olika lässtrategier.

Språkligt arbete

Laboration

- Dela ut arbetsbladet och läs texten tillsammans.
Skriv ordet *tornet* på tavlan.
Låt eleverna ringa in *tornet* i texten.
Samtala om att tornet är en del av hinderbanan.
Låt eleverna söka och ringa in fler ord som är delar av hinderbanan.
Lista orden på tavlan.
- Låt eleverna söka och stryka under ord som är byggnadsmaterial.
Lista orden på tavlan.
- Låt eleverna para ihop hinderbanans delar med rätt byggmaterial.

Skrivning

- Använd en mening som modell: *De byggde en hinderbana*. Skriv meningen på tavlan. Låt eleverna komma med förslag på olika delar av en hinderbana.
Lista förslagen på tavlan.
- Skriv tillsammans en ny mening, till exempel: *De byggde ett torn*.
Samtala om vad Max och Charlie byggde tornet av. Skriv meningen igen med tillägget ... *av en rulle*.
- Byt ut *torn* och *rulle* mot två andra förslag från tavlan. Skriv den nya meningen.
Samtala om *en* och *ett*.
- Låt eleverna skriva meningar på egen hand. Antingen kan de skriva av meningar från tavlan eller hitta på egna. Påminn om stor bokstav och punkt.

Läxa

Låt eleverna ta hem boken och läsa den tillsammans med en vuxen.

Samtal och reflektion

Samtala om läxan. Låt någon elev återberätta innehållet.

– Vad tyckte ni om boken?

Låt eleverna motivera varför de tycker så.

– Vad tycker ni ska finnas med i en hinderbana?

Mer att göra

Skrivuppgift:

- Låt eleverna skriva en instruktion till hur man tar sig fram i Olivers och Max hinderbana. Ta hjälp av bilderna på sidorna 14–15.
- Låt eleverna samla ord utifrån en bild på en hinderbana eller en klätteställning. Hur många ord kan de samla?

Idrottsuppgift: Bygg hinderbanor i gymnastiksalen, på skolgården eller kanske i skogen.

Teknikuppgift: Låt eleverna bygga en hinderbana i miniatyr till några leksaksfigurer. Gör en utställning och låt andra komma och titta.

Bilduppgift: Låt eleverna rita sin egen drömskolgård.